

O‘ZBEKISTONNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI VA "AQLLI JAMIYAT" (SMART SOCIETY) SARI QADAMLAR: YUTUQLAR, MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR

FARG‘ONA VILOYATI DANG‘ARA TUMANI 3-SON TEXNIKUMI TARIX

FANI O‘QITUVCHISI

KOMILOVA SHOHIDAXON

Annotatsiya: Ushbu maqolada O‘zbekiston Respublikasining eng yangi tarixidagi (2016–2026-yillar) eng dolzarb ijtimoiy-iqtisodiy va texnologik jarayonlardan biri — mamlakatni raqamlashtirish strategiyasi tahlil qilinadi. "Raqamli O‘zbekiston — 2030" strategiyasi doirasida amalga oshirilgan islohotlar, davlat xizmatlarining transformatsiyasi, "elektron hukumat" tizimining rivojlanishi hamda bu jarayonda yuzaga kelayotgan sun’iy intellekt va kiberhavfsizlik masalalari ilmiy-tarixiy nuqtai nazardan yoritilgan.

Kirish

Har bir davlatning zamonaviy tariqioti uning global texnologik jarayonlarga qanchalik moslasha olishi bilan o‘lchanadi. O‘zbekistonning eng yangi tarixida, xususan, keyingi o‘n yillikda jamiyat va davlat hayotini tubdan yangilagan eng dinamik yo‘nalish — bu **raqamlashtirish (digitalization)** jarayonidir. 2016-yildan boshlangan yangi taraqqiyot bosqichida an’anaviy boshqaruv modellaridan raqamli va shaffof tizimlarga o‘tish davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishiga aylandi. Professor-o‘qituvchi sifatida ta’kidlashim joizki, ushbu jarayonlarni tarixiy tahlil qilish, nafaqat o‘tmishni o‘rganish, balki mamlakatning kelgusi strategik qadamlarini prognoz qilish uchun ham muhimdir.

1. Tarihiy Burilish: "Raqamli O'zbekiston — 2030" Strategiyasi

O'zbekistonning raqamli transformatsiya tarixi shartli ravishda bir nechta muhim bosqichlarga bo'linadi. Eng katta huquqiy va institutsional poydevor 2020-yilda qabul qilingan **"Raqamli O'zbekiston — 2030"** strategiyasi bo'ldi.

Ushbu davrda eng yangi tariximiz sahifalarida quyidagi tub burilishlar yuz berdi:

- **Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali (my.gov.uz):** Davlat va fuqaro o'rtasidagi byurokratik to'siqlarni bartaraf etgan, korrupsion xavflarni kamaytirgan asosiy platformaga aylandi.

- **IT-Parklarning tashkil etilishi:** Mamlakatda mutlaqo yangi intellektual qatlam — IT eksportyorlar va dasturchilar sinfining shakllanishiga olib keldi. O'zbekiston xizmatlar eksportida xomashyoga qaramlikdan intellektual mulkka o'tish davrini boshladi.

2. Ijtimoiy Sektorlar Transformatsiyasi: Ta'lim va Tibbiyot

Raqamlashtirish shunchaki iqtisodiy ko'rsatkich emas, u aholi turmush tarzini o'zgartiruvchi ijtimoiy omildir.

Tarihiy fakt: Eng yangi tariximizda COVID-19 pandemiyasi davri (2020-2021) raqamlashtirish jarayonlarini kamida 5 yillikka tezlashtirib yubordi. Masofaviy ta'lim (ONLINE) va teletibbiyot elementlari aynan shu inqiroz davrida hayotimizga muhrlandi.

Bugungi kunda oliy ta'lim tizimidagi **HEMIS** platformasi, maktablardagi elektron kundaliklar, sog'liqni saqlash tizimidagi elektron poliklinikalar eng yangi tariximizning madaniy va ijtimoiy o'zgarishlaridan dalolat beradi.

3. Mavjud Muammolar va Tizimli To'siqlar

Ilmiy xolislik nuqtai nazaridan, raqamlashtirish jarayonidagi muammolarni ham qayd etish lozim. Tarix shuni ko'rsatadiki, har qanday tezkor modernizatsiya ma'lum bir "kasalliklar" bilan kechadi:

Muammo turi	Mohiyati va namoyon bo'lishi	Yechim yo'llari
Raqamli tengsizlik	Poytaxt va chekka hududlar (qishloqlar) o'rtasidagi internet tezligi va infratuzilmadagi tafovut.	Hududlarda optik tolali aloqa liniyalarini va 5G tarmoqlarini kengaytirish.
Kiberhavfsizlik	Davlat va bank tizimlariga bo'layotgan kiberhujumlar, fuqarolarning plastik kartalaridan mablag'lar o'g'irlanishi.	Kiber-savodxonlikni oshirish va qonunchilik bazasini kuchaytirish.
Kadrlar yetishmovchiligi	Davlat tashkilotlarida malakali IT-menejerlar va sun'iy intellekt bo'yicha mutaxassislarning kamligi.	Oliy ta'lim va xorijiy laboratoriyalar integratsiyasini kuchaytirish.

4. Sun'iy Intellect va Kelajak Istiqbollari

O'zbekistonning eng yangi tarixidagi hozirgi bosqich (2024–2026-yillar) **Sun'iy intellekt (AI)** texnologiyalarini joriy etish davri bilan xarakterlanadi. Davlat boshqaruvi, iqtisodiy tahlillar va xavfsizlik tizimlarida sun'iy intellekt algoritmlaridan foydalanish boshlandi. Bu esa O'zbekistonni mintaqada raqamli xab (hub)ga aylanish strategik maqsadiga yaqinlashtirmoqda.

Xulosa

O'zbekistonning eng yangi tarixida raqamli transformatsiya shunchaki texnik yangilanish emas, balki jamiyatning intellektual va huquqiy ongi o'zgarishidir. Tarix saboqlari shuni ko'rsatadiki, texnologik poygada ortda qolgan davlatlar global iqtisodiyot chekkasida qolib ketadi. O'zbekiston resurslarga asoslangan iqtisodiyotdan **bilimlar iqtisodiyotiga** o'tish orqali o'zining eng yangi tarixida yangi sahifa ochmoqda. Ushbu jarayonni muvaffaqiyatli yakunlash esa ta'lim sifati va inson kapitaliga tikiladigan sarmoyaga bevosita bog'liqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

□ **Mirziyoyev, Sh. M.** *Yangi O'zbekiston strategiyasi.* – Toshkent: O'zbekiston, 2021. – 464 b.

□ **O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni.** *"Raqamli O'zbekiston — 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida* // Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 06.10.2020-y., 06/20/6079/1349-son.

□ **Ergashev, I., Karimov, N.** *O'zbekistonning eng yangi tarixi (Darslik).* – Toshkent: Sharq, 2022. – 380 b.

□ **World Bank Group.** *Uzbekistan Digital Economy Assessment: Digital Transformation for Economic Growth.* – Washington D.C.: World Bank Report, 2023. – 115 p.

□ **Saydullayev, J. A.** *Raqamli iqtisodiyot va jamiyat: O'zbekiston tajribasi va global tendensiyalar // Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar* ilmiy jurnali. – Toshkent, 2024. – № 3. – B. 45–58.